

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 214g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 65¹ alineatele (3) și (4) din Codul penal și articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024

(anularea dreptului de a conduce mijloace de transport [3])

CHIȘINĂU

5 iunie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 28 octombrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 5 iunie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „anularea dreptului de a conduce mijloace de transport” din articolul 65¹ alineatele (3) și (4) din Codul penal și articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, ridicată de dl avocat Igor Șcheau, în interesele dlui Vasilii Jalbă, în dosarul nr. 1r-98/2024, pendinte la Curtea de Apel Sud, sediul secundar Comrat.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători ai Curții de Apel Sud, sediul secundar Comrat, format din dnii Ștefan Starciuc, Dmitrii Fujenco și Grigori Colev, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 15 mai 2024, Judecătoria Cimișlia, sediul Leova, l-a găsit vinovat pe dl Vasilii Jalbă de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024 (*conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe*). Dlui Vasilii Jalbă i-a fost stabilită pedeapsa sub forma muncii neremunerate în folosul comunității pe un termen de 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. Sentința primei instanțe a fost contestată cu recurs de dl avocat Igor Șcheau.

4. În cadrul procedurii de recurs, dl avocat Igor Șcheau a ridicat, în interesele dlui Vasilii Jalbă, excepția de neconstituționalitate a textului „anularea dreptului de a conduce mijloace de transport” din articolul 65¹

alineatele (3) și (4) din Codul penal și articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024.

5. Printr-o încheiere din 15 octombrie 2024, instanța de recurs a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 27

Dreptul la libera circulație

„(1) Dreptul la libera circulație în țară este garantat.

[...]”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 127

Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

[...].”

7. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 65¹

Privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anularea acestui drept

„(1) Privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anularea acestui drept constă în interzicerea conducerii oricărui tip de mijloc de transport pe drumurile publice.

(2) Privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată de instanța de judecată pe un termen de la 1 la 5 ani.

(3) **Anularea dreptului de a conduce mijloace de transport** poate fi aplicată de instanța de judecată, cu redobândirea ulterioară a permisului de conducere, în modul stabilit de lege.

(4) La aplicarea pedepsei privative de **dreptul de a conduce mijloace de transport** sau la **anularea acestui drept** în calitate de pedeapsă complementară la amendă sau muncă neremunerată în folosul comunității, termenul ei se calculează de la data rămânării definitive a hotărârii, iar la aplicarea ei în calitate de pedeapsă complementară la închisoare, termenul ei se calculează din momentul executării pedepsei principale.”

Articolul 264¹

Conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe

„(1) Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, **cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.**

[...].”

[Articolul 264¹ în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 septembrie 2024.]

Articolul 264¹

Conducerea mijlocului de transport cu depășirea limitelor de alcool admisibile sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe

„(1) Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri **cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.**

[...].”

[Articolul 264¹ în redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, în vigoare din 7 septembrie 2024.]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției

8. Autorul consideră că pedeapsa complementară obligatorie de anulare a dreptului de a conduce mijloace de transport se referă la sancționarea obținerii ilegale a dreptului de a conduce mijloace de transport și nicidecum la privarea de acest drept.

9. Autorul afirmă că „anularea” reprezintă o sancțiune pentru nerespectarea condițiilor de fond și de formă ale unui act juridic, care conduce la invalidarea acestuia. În cazul drepturilor subiective acordate prin lege ar putea fi aplicat doar mecanismul juridic al „privării” de un drept (excluderii pentru viitor). Prin urmare, autorul susține că conceptul de „anulare” este aplicabil doar actului juridic, nu dreptului de a conduce mijloace de transport.

10. Din acest motiv, autorul susține că prevederile în discuție nu corespund exigenței calității legii și, prin urmare, afectează dreptul la libera circulație.

11. Totodată, autorul afirmă că dreptul de a conduce un mijloc de transport constituie un „bun” protejat de articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

12. Din acest motiv, autorul susține că prevederile contestate afectează articolele 23 alin. (2), 27 alin. (1), 46 alin. (1), 54 alineatele (1) și (2) și 127 alineatele (1) și (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „anularea dreptului de a conduce mijloace de transport” din articolul 65¹ alineatele (3) și (4) din Codul penal și articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024.

17. Prevederile contestate au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate (a se vedea DCC nr. 94 din 4 august 2020 și DCC nr. 152 din 17 noiembrie 2022). De principiu, verificarea anterioară a constituționalității normelor atacate nu constituie un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al aceluiași prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. În asemenea cazuri, Curtea trebuie să

verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea (DCC nr. 147 din 15 noiembrie 2022, § 23).

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cadrul unui proces aflat pe rolul Curții de Apel Sud, sediul secundar Comrat, care are ca obiect examinarea unei cauze penale în procedură de recurs. Având în vedere că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cauza penală de învinuire a unei persoane în baza articolului 264¹ alin. (1) din Codul penal, Curtea admite că textul contestat poate fi aplicat în această cauză.

19. Autorul excepției susține că prevederile în discuție afectează dreptul la libera circulație și dreptul de proprietate. Autorul susține că prevederile contestate contravin articolelor 23 alin. (2) (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 27 alin. (1) (*dreptul la libera circulație*), 46 alin. (1) (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 54 alineatele (1) și (2) (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) și 127 alineatele (1) și (2) (*proprietatea*) din Constituție.

20. Analizând criticile avansate de autor și normele constituționale invocate, Curtea constată că prezenta excepție de neconstituționalitate este similară cu excepția de neconstituționalitate examinată prin Decizia nr. 152 din 17 noiembrie 2022.

21. În contextul problemei abordate de către autor referitoare la neclaritatea textului contestat, Curtea observă că prevederile articolului 65¹ din Codul penal reglementează două pedepse: (i) *privarea* de dreptul de a conduce mijloace de transport decisă de instanța de judecată pe un termen de la 1 la 5 ani; (ii) *anularea* acestui drept decisă de instanța de judecată, cu redobândirea ulterioară a permisului de conducere, în modul stabilit de lege (a se vedea alineatele (2) și (3) din articolul 65¹ din Cod).

22. În Decizia nr. 152 din 17 noiembrie 2022 Curtea a reținut că utilizarea expresiei „anularea dreptului” de către legislator în contextul sancțiunii contestate presupune, de fapt, o restrângere a exercițiului dreptului în discuție, care nu este un drept absolut (a se vedea § 18 din Decizie). În acest context, Curtea observă că legislatorul, în baza articolului 72 alin. (3) lit. r) din Constituție, a prevăzut în Legea nr. 131 din 7 iunie 2007 cu privire la siguranța traficului rutier că „dreptul de a conduce vehicule reprezintă un drept special de a conduce vehicule [...] obținut în conformitate cu legislația Republicii Moldova și înregistrat în Registrul de stat al conducătorilor de vehicule” (articolul 19 alin. (1)), iar anularea acestui drept poate fi dispusă dacă „titularul [...] a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă cu pedeapsă penală care prevede anularea dreptului de conducere a vehiculului” (articolul 21¹ alin. (1) lit. a)).

23. În decizia menționată *supra*, Curtea a subliniat că instituirea condițiilor de circulație a mijloacelor de transport reprezintă o atribuție exclusivă a legislatorului, care a reglementat regimul de circulație pe drumurile publice astfel încât desfășurarea traficului rutier să aibă loc în deplină siguranță. Securitatea traficului rutier prezintă un interes public major, prin urmare, asigurarea securității este o obligație pozitivă a statului. Unitatea de transport,

ca participant la trafic, reprezintă o sursă de pericol sporit, conducătorul auto având obligația de a respecta anumite reglementări impuse de autorități în evitarea riscurilor rezultate din utilizarea autovehiculelor (*ibidem*, §19).

24. Totodată, Curtea a notat că textul contestat nu are ca destinatar publicul larg, ci doar conducătorii de vehicule. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoanele care au o activitate profesională și care au fost supuși unor forme de școlarizare trebuie să dea dovadă de o prudență mai mare în cadrul activității lor și este de așteptat ca acestea să-și asume riscurile inerente activității lor (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy v. Finlanda* [MC], 27 iunie 2017, § 145; *Sekmadienis Ltd. v. Lituania*, 30 ianuarie 2018, § 65) (DCC nr. 152 din 17 noiembrie 2022, § 20).

25. Așadar, și în această cauză, Curtea observă că sub aparența unei neclarități a prevederilor în discuție autorul compară noțiunea „anulare a dreptului de a conduce mijloace de transport” din articolele 65¹ alin. (3) și (4) și 264¹ alin. 1) din Codul penal cu noțiunea „nulitatea actului juridic” și derivatele acesteia („act juridic nul”, „act juridic anulabil” etc.) din Codul civil și susține o utilizare nepotrivită a terminologiei juridice la redactarea textelor contestate. Curtea reiterează că aceste argumente avansate de autor nu pot constitui critici veritabile de neconstituționalitate, or, ele se referă la o eventuală confruntare dintre norme juridice infraconstituționale a căror examinare nu ține de competența Curții Constituționale.

26. Referitor la incidența dreptului la libera circulație garantat de articolul 27 din Constituție, Curtea reține că acesta este corespondentul articolului 2 din Protocolul nr. 4 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și garantează oricărei persoane dreptul la libera circulație într-un anumit teritoriu și dreptul de a părăsi acest teritoriu, ceea ce implică și dreptul de a călători într-o țară la alegerea sa în care ar putea fi primită (*De Tommaso v. Italia*, 27 februarie 2017, § 104), însă nu garantează și dreptul la libera circulație conducând un automobil. În acest sens, Curtea a menționat că instituirea unei măsuri de constrângere statală ca mijloc de corectare a persoanei, inclusiv anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, nu afectează dreptul la libera circulație, pentru că persoana poate circula liber în continuare prin utilizarea unei varietăți de mijloace (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 152 din 17 noiembrie 2022, § 22).

27. De asemenea, Curtea notează că anularea dreptului de a conduce mijloace de transport nu are un caracter iremediabil. În acest sens, Curtea subliniază că permisul de conducere anulat pe baza prevederilor contestate poate fi redobândit ulterior în modul stabilit de lege (a se vedea articolul 21¹ alin. (2) din Legea nr. 131 din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier, punctele 36-40 din Regulamentul privind procedura de examinare pentru obținerea dreptului de a conduce vehicule, emiterea și valabilitatea permisului de conducere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 181 din 23 martie 2022).

28. Cu referire la incidența articolelor 46 și 127 din Constituție, autorul sesizării a susținut că conceptul noțiunii de „bun”, prevăzut de Convenția Europeană, ar include și dreptul de a conduce mijloace de transport. Potrivit autorului, anularea dreptului de a conduce mijloace de transport prevăzută de

normele contestate ar fi contrară normelor constituționale menționate. Din această perspectivă, Curtea reține jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia retragerea licenței de taximetrist a reprezentat o consecință care putea fi prevăzută de către reclamant în urma încălcării prevederilor naționale relevante care reglementează exercitarea dreptului de a conduce asemenea vehicule (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Xintaras v. Suedia* (dec.), 22 iunie 2004, § 4). Așadar, o persoană nu poate pretinde că are o speranță legitimă de a conduce autovehicule în circumstanțele în care încalcă prevederile legale referitoare la exercitarea acestui drept (DCC nr. 152 din 17 noiembrie 2022, § 23).

29. Rezumând cele enunțate mai sus, Curtea conchide că competența instanței de judecată de a dispune anularea dreptului de a conduce mijloace de transport în cazul în care a fost constatată vinovăția persoanei pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat nu implică, *per se*, o ingerință în dreptul la libera circulație sau în dreptul de proprietate, garantate de articolele 27 și 46 din Constituție.

30. Dat fiind faptul că nu au intervenit elemente noi care să justifice reconsiderarea jurisprudenței, Curtea menționează că atât soluția, cât și considerentele Deciziei nr. 152 din 17 noiembrie 2022 sunt valabile și în prezenta cauză.

31. Prin urmare, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în discuție nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (3) lit. b), 37 alineatele (1) și (2) și 40 din Legea nr. 74 din 10 aprilie 2025 cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „anularea dreptului de a conduce mijloace de transport” din articolul 65¹ alineatele (3) și (4) din Codul penal și articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal, în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024, ridicată de dl avocat Igor Șcheau, în interesele dlui Vasilii Jalbă, în dosarul nr. 1r-98/2024, pendinte la Curtea de Apel Sud, sediul secundar Comrat.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 5 iunie 2025

DCC nr. 61

Dosarul nr. 214g/2024